

# «Масты сяброўства» навялі на Бярэзіншчыне

Першы літаратурны рэгіён-фэст «Масты сяброўства» адбыўся ў Берэзіно на базе цэнтральнай раённай бібліятэкі. Ініцыятарам міжрэгіянальных творчых зносін выступілі дырэктар ДУК «Бярэзінская цэнтральная раённая бібліятэка» Наталля Маеўская, а таксама куратар і творчы натхняльнік — старшыня Саюза пісьменнікаў Беларусі, дырэктар Выдавецкага дома «Звезда» Алесь Карлюкевіч.

У той дзень у канферэнц-зале базавай культурнай установы Берэзіно сабраліся творчыя дэлегацыі Барысаўскага, Бярэзінскага, Крупскага раёнаў Мінскай вобласці і Бялыніцкага раёна Магілёўскай вобласці ў складзе рэгіянальных літаратараў і бібліятэкараў.

Берэзіно мае права назвацца адным з прызнаных гістарычных цэнтраў у рэспубліцы. Праз Бярэзіншчыну ішлі ў свой час войскі Карла XII, Напалеона, была тут у Шавярнічах і стаўка Кутузава, у Пагосцкіх лясах палявалі члены расійскага імператарскага двара. У самім Берэзіно нарадзіўся легендарны Аляксандр Парвус (Ізраіль Гельфанд), які дапамагаў Леніну ў рэвалюцыйных справах. Тут знаходзіцца і чакае рэстаўрацыі палац Патоцкіх, па сведчанню сучаснікаў збудаваны графіняй Ганнай Патоцкай у другой палове XIX стагоддзя ў якасці адной з летніх рэзідэнцый.

Першыя згадкі мястэчка Берэзіно сустракаюцца ў гістарычных дакументах Вялікага Княства Літоўскага 1501 года. А выгляд вуліц і мясцовых краязідаў стогадовай даўніны захаваліся ў акварэлях нямецкага мастака Курта Заўэрміляха, які падчас Першай сусветнай службы ў нямецкім войску і ў складзе яго апынуўся на Бярэзіншчыне ў 1918 годзе. Акварэлі тыя ўтрымліваюць унікальную інфармацыю, бо захавалі выгляд мястэчка да страшэннага пажару, які адбыўся ў 1924 годзе і, па сведчанні гістарычных крыніц, знішчыў звыш 500 будынкаў, у тым ліку і касцёл, збудаваны па загадзе маршалка прыдворнага ВКЛ Леона Сапегі (не блытаць з канцлерам Львом Сапегам) у 1644 годзе. Быў і праваслаўны храм, велічнасць якога можна ацаніць цяпер толькі ў захаваных апісаннях і акварэлях. Шмат тут курганоў і магільнікаў мінулых стагоддзяў і брацкіх магіл войнаў-вызваліцеляў і партызанаў уеку чарашняга.

Багата на Бярэзіншчыне літаратараў, якія або прыязжалі сюды жыць, або тут нарадзіліся. Сярод іх — Карусь Каганец, Іван Маркевіч, Рыгор Няхай, Рыгор Ігнаценка, Уладзімір Несцяровіч... З усімі імі, а таксама з гісторыяй Бярэзіншчыны можна пазнаёміцца ў інфармацыйна-краязнаўчым цэнтры, які госці ўдзельнікі наведалі.

Апошнія дзесяцігоддзі менавіта бібліятэкі з'яўляюцца надзейнымі сховішчамі краязнаўчых звестак. І Бярэзінская бібліятэка, здаецца, у дадзенай справе выступае на першы план. Згаданы цэнтр аформлены як музей, тут на стэндах размешчаны рэчы з мінулых эпох. Сярод іх драўляныя дэкаратыўныя разьбяныя лямпы нашага сучаснага, народнага майстра Яўгенія Осіпава і скрыпка, вырабленая ў мінулым Іванам Карповічам. Маецца і шмат іншых каштоўных артэфактаў. Пад рукою ў цэнтры сучаснае электроннае абсталяванне — можна на сэнсарнай панэлі выбраць патрэбны перыяд гісторыі або знайсці ў базе даных патрэбнае прозвішча і пазнаёміцца з прапанавамай інфармацыяй.



Урачыстае адкрыццё мерапрыемства правяла загадчык аддзела маркетынгу і сацыякультурнай дзейнасці Тамара Круталевіч.

Як заўсёды ва ўласнай мастацкай тэатральнай манеры Тамара Мікалаеўна зазначыла:

— Сённяшні фэст — першая ластаўка такіх патрэбных творчых стасункаў у кампаніі аднадумцаў, легуценнікаў і фантазераў, пісьменнікага роду-племени.

Пачаўся літаратурны форум з песні пра Берэзіно на словы тутэйшай таленавітай паэткі Гертруды Штур і музыку пісьменніка і кампазітара Рыгора Ігнаценкі ў выкананні творчай асобы, актывіста абласнога народнага клуба кампазітараў і паэтаў Міншчыны «Жывіца» выкладчыка Бярэзінскай школы мастацтваў Мікалая Міхайлоўскага.

Ажыўлена прайшла творчая эстафета прэзентацыйных выступленняў удзельнікаў фэсту «Літаратурная творчасць — імперыя, дзе сонца не заходзіць».

Ад літаратурнага аб'яднання «Натхненне» Барысаўскай цэнтральнай раённай бібліятэкі было чатыры прадстаўнікі на чале з дырэктарам установы Аленай Капыток.

Артыкулы за яе аўтарствам, прысвечаныя праблемам і перспектывам развіцця бібліятэчнай справы ў рэгіёне, краіне і свеце, друкуюцца на старонках беларускіх часопісаў «Бібліятэка прапануе», «Бібліятэчны свет», расійскіх «Библиотечное дьло», «Школьная библиотека». У 2014 годзе пабачыла свет першая кніга пісьменніцы — аповесць «Точка» ў серыі «Дети войны» (выдавецтва «Четыре четверти»), з 2015-га мае творчы вопыт складальніка і члена рэдакцыйнага савета па выданні кнігі ў серыі «Малая радзіма. Барысаўскі раён».

Кіраўнік літаратурнага аб'яднання «Натхненне» Алена Брыцкая піша вершы і прозу на беларускай і рускай мовах са школьных гадоў. Друкавалася ў часопісах «Першацвет», «Алеся», газетах «Адзінства», «ЛіМ». Была арганізатарам літаратурнага аб'яднання. Першы зборнік прэзаічных твораў «Зеркало жыцця» выйшаў у 2019 годзе. Сёлета пабачыў свет зборнік паэзіі «Бэзавых думак ніткі».

Урадженец і жыхар Барысава Вячаслаў Палубінскі прынес у літаратурную творчасць уласны ваенны досвед — прымаў удзел у баявых дзеяннях у Афганістане, пасля дэмабілізацыі ў 1985-м закончыў школу прапаршчыкаў у Мінску і да 2008-га быў на службе ва Узброеных Сілах Рэспублікі Беларусь. Апрача вершаў, піша яшчэ эсэ, апавяданні, ваенныя мемуары, у якіх закранае тэмы чалавечых лёсаў, мірнай працы, гармоніі

з прыродай, душэўных перажыванняў войнаў. Друкуецца ў газетах «Гоман Барысаўшчыны», «Адзінства», «Во славу Родины». Прымаў удзел у калектыўных зборніках «Мчатся мысли навстречу утру...», «Праз боль, праз страты, праз гады», «Недзе там за аблокамі», «На крылах дзяцінства», «Святло разалье свежы ранак».

Людміла Валасевіч сёння знаходзіцца ў цэнтры культуры аграгарадка Зембін на Барысаўшчыне, кіруе секцыяй самадзейных паэтаў і ўжо 30 гадоў піша вершы на беларускай і рускай мовах. Тэматыка — гумар і лірыка каханьня, патрыятызм і Вялікая Айчынная, а таксама вершы для дзяцей. Друкавалася ў газетах «Адзінства», «Гоман Барысаўшчыны», часопісе «Алеся». Яе вершы ўвайшлі ў зборнікі «Мне рамонткі цалуюць калені», «У адно акенца», «Праз восенскі ажур», «Малпа рукі пацірала», «Старонкі няспыннага часу» і многіх іншых.

Любоў да літаратуры і мастацкага слова праявілася ў Святланы Магілеўчык (Бялынічы) яшчэ ў дзяцінстве. Працуе журналістам у раённай газеце «Зара над Друццю». Святлана Іванаўна піша гумарэскі, якія раней друкаваліся ў часопісе «Вожык». Як сцвярджае сама пісьменніца, гумарэскі нібы «вырастаюць» з жыцця — трэба толькі ўключыць прыродную назіральнасць. «Назіранкі-цікавінкі», як каштоўныя камяні, захоўваюцца ў памяці, каб у нейкі момант «прарасці» вясёлым творам.

Цікавы лёс у Антаніны Шарковай (Крупкі). Нарадзілася ў гарадскім пасёлку Халопенічы, скончыла вучылішча лёгкай прамысловасці тэкстыльшчыкаў у Оршы. Працавала рабочай у рыбным цэху на караблі. Пасля была прадпрыемальнікам. Цяпер жыве ў горадзе Крупкі. Першая кніга вершаў «Осенняя песня» выдадзена ў 2011 годзе, другая — «Паўгіна в раю» — цікавыя апавяданні і гісторыі — у 2015 годзе, зборнік вершаў «Тепло души моей» пабачыў свет у 2020 годзе. Пісьменніца друкавалася ў газетах «Ленінскім курсам», «Крупскі веснік», «Друг пенсionера», «Борисовские новости». Яе вершы ўвайшлі ў зборнік «Ручаіны».

Уладзімір Сіткевіч родам з Віцебшчыны. У 1973 годзе скончыў Беларускі політэхнічны інстытут па спецыяльнасці «інжынер-механік» і шмат гадоў працаваў на Бярэзіншчыне. Быў кіраўніком вядомага НВА «Цэнтр». Пісаў вершы пачаў у студэнцкія гады. З'яўляецца дыпламантам фестывалю паэзіі і бардаўскай песні «Большая барды-вершалка», які штогод ладзіцца ў Магілёўскай вобласці. У 2023 годзе намаганнямі Бярэзінскай цэнтральнай раённай

бібліятэкі выдадзены яго зборнік вершаў «Рифмы моей жизни».

Людміла Жданава з маленства была рамантычнай натурой. Паэтычны дэбют адбыўся ў 10 гадоў, першыя вершы былі надрукаваны ў газеце «Піянер Беларусі». Па прафесіі настаўнік-філолаг, усё жыццё працавала на Бярэзіншчыне. Вершы неаднаразова друкаваліся ў раённай газеце. Літаратурны дэбют — кніга лірыкі «Утренняя роса».

Выступленні ўдзельнікаў знайшлі водгук у прысутных.

Госці падарылі Бярэзінскай раённай бібліятэцы выданні пісьменнікаў сваіх рэгіёнаў.

Падвела вынікі рэгіён-фэсту загадчык аддзела ідэалагічнай работы, культуры і па справах моладзі Бярэзінскага райвыканкама Таццяна Лучанок, якая ўручыла дыпломы ўдзельнікаў.

Дарэчы, Таццяна Лучанок таксама асоба творчая, выдатна спявае і іграе на гітары, што бярэзінцы маглі пачуць на розных мерапрыемствах, напрыклад, на абласным турфэсце, які праводзіўся сёлета на базе турыстычнага цэнтры «Юнацтва» ў Жорнаўцы.

Пасля рамонтна-рэканструкцыі, якая завяршылася ў 2022 годзе, раённая бібліятэка набыла новы выгляд і стала аб'ектам прыцягнення культурнага жыцця рэгіёна. Тут ладзяцца розныя вечарыны, сустрэчы, экскурсіі як для дзяцей, так і людзей сталага ўзросту і прадстаўнікоў так званых «залатога ўзросту». У створаным маладзёжным цэнтры ладзяцца дыскатэкі, а канферэнц-зала зрабілася месцам правядзення шматлікіх афіцыйных мерапрыемстваў.

— Даўно ў нас склалася добрая традыцыя — штогод у лістападзе праводзіць мясечнік літаратурнага краязнаўства, у межах якога арганізоўваецца выстаўка «Літаратурнае сузор'е Бярэзіншчыны», дзе прадстаўлены кнігі бярэзінскіх літаратараў, які сталых і вядомых, так і маладых, пачаткоўцаў. Арганізоўваем сустрэчы з пісьменнікамі і наогул з творчымі людзьмі. У нас не толькі літаратары, але і таленавітыя мастакі, і музыканты, — расказвае дырэктар установы Наталля Маеўская. — Сёлета ж у рамках названага мясечніка адбыўся своеасаблівы міжрэгіянальны форум, сустрэча літаратурных творцаў з розных раёнаў і абласцей Беларусі. Выдатна, што творчыя людзі атрымалі магчымасць сабрацца разам, падзяліцца мастацкім словам. Гэта наш першы рэгіён-форум і, асмелюся выказаць спадзяванне, далёка не апошні!

Раённая бібліятэка ў Берэзіно мае пэўны досвед і ў кнігавыданні. Камп'ютар з праграмай вёрсткі тэксту ў кніжным фармаце, каляровы прынтэр у такое-сякое прыстасаванне даюць магчымасць сказаць пра настольны выдавецкі комплекс, дзейнасць якога забяспечваецца ў першую чаргу дзякуючы выключнаму энтузіязму саміх супрацоўнікаў бібліятэкі. Установа выдала шмат краязнаўчых матэрыялаў. Тут пабачылі свет зборнікі вершаваных і прэзаічных твораў бярэзінскіх аўтараў, што з'яўляецца для іх дзейснай падтрымкай.

Як запэўніла загадчык аддзела маркетынгу і сацыякультурнай дзейнасці ўстановы Тамара Круталевіч, па выніках Першага рэгіён-форуму плануецца выданне калектыўнага зборніка твораў, якія ўдзельнікі мерапрыемства прадстаўлялі падчас сустрэчы.

Бібліятэкар спадзяецца, што форум толькі першая ластаўка і хочацца каб такія ластавак была цэлая чарада.

Аляксандр БЫЧКОЎСКИ,  
фота аўтара